

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Mgr. Jitky Zavřelové a soudců Mgr. Ing. Petra Šuránka a JUDr. Věry Šimůnkové ve věci žalobce: **F. E. spol. s r. o.**, se sídlem x, zastoupeného Mgr. Tomášem Uherkem, advokátem se sídlem Jandova 8, 190 00 Praha 9, proti žalovanému: **Odvolací finanční ředitelství**, se sídlem Masarykova 427/31, 602 00 Brno, o žalobách proti rozhodnutím žalovaného ze dne 9. 8. 2013, č. j. 19972/13/5000-14203-711413, a ze dne 16. 9. 2013, č. j. 21600/13/5000-14203-711413,

t a k t o :

- I. Žaloby **s e z a m í t a j í**.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutími označenými shora žalovaný zamítl odvolání žalobce proti rozhodnutím Specializovaného finančního úřadu ze dne 14. 12. 2012, č. j. 87539/12/013712204179, ze dne 28. 1. 2013, č. j. 8904/13/4000-17102-203042, ze dne 20. 3. 2013, č. j. 92289/13/4000-17104-050259, ze dne 27. 3. 2013, č. j. 105015/13/4000-17104-050259, a ze dne 22. 4. 2013, č. j. 140553/13/4000-17104-050259, a tato rozhodnutí potvrdil. Specializovaný finanční úřad (dále jen „SFÚ“) těmito rozhodnutími zamítl stížnosti žalobce podle § 237 odst. 3 zákona č. 280/2009 Sb., daňového řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „daňový řád“) na postup společnosti ČEZ Distribuce, a. s., se sídlem x (dále jen „ČEZ Distribuce“), jakožto plátce daně, která žalobci srazila odvod z fakturovaných částek účtovaných za dodanou elektřinu ze slunečního záření (dále jen „solární odvod“) podle § 7a zákona č. 180/2005 Sb., o

podpoře výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie, ve znění účinném do 31. 12. 2012 (dále jen „zákon o podpoře“).

Ke zdejšímu soudu byly v projednávané věci podány dvě samostatné žaloby, které byly vedené pod sp. zn. 46 Af 58/2013 a sp. zn. 45 Af 36/2013. Usnesením zdejšího soudu ze dne 12. 11. 2013, č. j. 46 Af 58/2013 -26, byly spojeny ke společnému řízení vedenému pod sp. zn. 46 Af 58/2013.

Žalobce ve svých žalobách namítl, že právní úprava solárního odvodu je nepřipustně retroaktivní a tedy neústavní s tím, že nález Ústavního soudu ze dne 15. 5. 2012, sp. zn. Pl. ÚS 17/11, mu je znám. Uvedl, že solární odvod má pro něho likvidační dopad, neboť nebude schopen dostát všem průběžně plněným závazkům, které byly nastaveny ještě před účinností zákona č. 402/2010 Sb., tj. novely zákona o podpoře. Tato novela nabyla účinnosti až po uvedení žalobcova zařízení do provozu, tedy povinnost solárního odvodu byla do zákona vložena později, avšak s účinností pro zařízení uvedená do provozu před novelou zákona o podpoře. Zákonodárce původně zaručil garanci patnáctileté doby návratnosti investic a garanci výše výnosů za jednotku elektřiny z obnovitelných zdrojů, avšak změnou nastavených podmínek pro podnikatelskou činnost zákonodárce v daném odvětví ohrozil existenci společnosti žalobce. Namítl, že již nyní je patrné, že návratnost investic žalobce značně překročí zákonem garantovanou hranici patnácti let, s odkazem na analýzu ČVUT zpracovanou pro Energetický regulační úřad uvedl jako reálnou dobu návratu investic horizont sedmnácti až dvaceti let v závislosti na velikosti zařízení uvedeného do provozu v roce 2010. Dle nálezu Ústavního soudu ze dne 15. 5. 2012, sp. zn. Pl. ÚS 17/11, „*zjevně nelze vyloučit, že v individuálních případech dolehne některé z napadených ustanovení na výrobce jako likvidační („rdousící efekt“) či zasahující samotnou majetkovou podstatu výrobce v rozporu s čl. 11 Listiny – tedy protiústavně*“, tedy i přes důkladné zvážení veškerých podnikatelských rizik nemohl žalobce předvídat restriktivní zásahy zákonodárce. Povinnost ČEZ Distribuce srazit nebo vybrat solární odvod má na žalobce drtivý finanční dopad, který ohrožuje jeho existenci. Proto postup ČEZ Distribuce při aplikaci ustanovení o odvodu považuje za neakceptovatelný, neboť je dle žalobce v rozporu se zásadami daňového práva. Žalobce dále uvedl, že rozhodnutí žalovaného a SFÚ jsou v rozporu s ústavním pořádkem, tedy jsou nesprávné a nezákonné. Tímto došlo k porušení jeho základních práv, zejména dle čl. 1 a 3 Listiny základních práv a svobod (dále jen „LZPS“), dle čl. 11 LZPS, dle čl. 1 Dodatkového protokolu k Evropské úmluvě o ochraně lidských práva a svobod, dle čl. 4 a čl. 26 LZPS a dle čl. 9 Ústavy. Žalobce proto tato rozhodnutí žalovaného napadl žalobami a navrhl jejich zrušení.

Žalovaný ve svém vyjádření k žalobě odkázal na podrobné odůvodnění žalobou napadených rozhodnutí a uvedl, že je pouze v kompetenci Ústavního soudu posoudit zákonnost a ústavnost vydaných právních norem. Žalovaný uvedl, že protiústavnost odvodu posoudil již Ústavní soud v nálezu ze dne 15. 5. 2012, sp. zn. Pl. ÚS 17/11, dle kterého zavedením odvodu sice došlo ke snížení faktické podpory poskytované provozovatelům fotovoltaických elektráren, ale nejednalo se o porušení ústavně zaručených práv dotčených subjektů, ať už vlastnického práva, svobody podnikání, ani se nejednalo o nerespektování základních náležitostí demokratického a právního státu. Uvedl, že správce daně postupoval v daňovém řízení podle § 237 daňového řádu, tedy zcela podle zákona a žalovaný v postupu plátce neshledal žádné pochybení. Žalovaný odkázal na rozsudky Nejvyššího správního soudu sp. zn. 1 Afs 80/2012 a 1 Afs 81/2012, z nichž plyne, že ustanovení § 6 odst. 1 zákona o podpoře ukládá povinnosti a pravomoci pouze Energetickému regulačnímu úřadu a nikoli správci daně. Dále uvedl, že i kdyby se odvolateli podařilo prokázat likvidační efekt odvodu, nemělo by to za následek zrušení odvodu bez dalšího a případně vyplacení odvodu jako

přeplatku, neboť takový postup by založil nerovnost v právech mezi daňovými subjekty (k tomu odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 3. 2013, sp. zn. 7 Afs 9/2013). Vzhledem k výše uvedenému žalovaný navrhl, aby soud žalobu zamítl.

Krajský soud v Praze zjistil ze správního spisu následující skutečnosti:

Žalobce je výrobcem elektřiny ze slunečního záření v zařízení uvedeném do provozu dne 19. 7. 2010, resp. provozovatelem a vlastníkem fotovoltaické elektrárny, přičemž vyrobenou elektřinu dodává do distribuční sítě společnosti ČEZ Distribuce. Společnost ČEZ Distribuce provedla solární odvod za elektřinu dodanou do její distribuční sítě v období od srpna 2012 do prosince 2012 a uhradila žalobci část z fakturovaných částek účtovaných za dodanou elektřinu v uvedeném období. Na základě žádosti žalobce o vysvětlení postupu při provedení solárního odvodu ve smyslu § 237 odst. 1 daňového řádu společnost ČEZ Distribuce uvedla, že jakožto plátce daně je povinna srazit nebo vybrat solární odvod za elektřinu vyrobenou ze slunečního záření v období od 1. 1. 2011 do 31. 12. 2013 v zařízení uvedeném do provozu v období od 1. 1. 2009 do 31. 12. 2010 s odkazem na § 7a a násl. zákona o podpoře. Proti postupu společnosti ČEZ Distribuce podal žalobce stížnosti u SFÚ ve smyslu § 237 odst. 3 daňového řádu. SFÚ stížnosti zamítl a ve svých rozhodnutích odkázal na § 7a a násl. zákona o podpoře, kdy v posuzovaném případě měl plátce daně bez výjimky zákonnou povinnost srazit, vybrat a odvést předmětný solární odvod, neboť byly pro solární odvod naplněny zákonné podmínky, a dospěl k závěru, že plátce daně postupoval v souladu s platnou a účinnou právní úpravou zakotvenou v zákoně o podpoře a daňovém řádu. Žalovaný podaná odvolání žalobce zamítl a rozhodnutí SFÚ potvrdil s odůvodněním, že ČEZ Distribuce byla povinna srazit nebo vybrat odvod ze základu odvodu a odvést ho do 25 dnů po skončení odvodového období místně příslušnému finančnímu úřadu, nicméně neměla žádnou zákonnou možnost tomuto nedostát, aniž by jí nesplněním uvedených povinností nevznikla majetková a sankční odpovědnost za nesplnění zákonem uložených povinností. Dospěl proto k závěru, že odvod byl proveden zákonným způsobem a ve správné výši. Dále uvedl, že Energetický regulační úřad je orgánem, který posuzuje návratnost investice a případně jí přizpůsobuje výši výkupní ceny elektřiny a zeleného bonusu. Správce daně není oprávněn do této pravomoci jakkoliv zasahovat. Dále uvedl, že po třech či čtyřech letech existence fotovoltaické elektrárny nelze jednoznačně určit, zda dojde k porušení patnáctileté návratnosti investice do fotovoltaické elektrárny. Ohledně likvidačního dopadu a rdousícího efektu odkazuje na nález Ústavního soudu, který deklaruje, že při posuzování jednotlivých případů je nutno vzít v úvahu i určitou míru podnikatelského a ekonomického rizika výroby elektřiny ve fotovoltaické elektrárně, tedy ne u každého poplatníka solárního odvodu, který se po zavedení odvodu ocitl ve ztrátě či dočasné platební neschopnosti musí být primární příčinou právě zavedení solárního odvodu. Správce daně nemá žádnou zákonnou možnost, jak tuto skutečnost zohlednit, a to ani v případě, že by se žalobci podařilo prokázat likvidační efekt.

Krajský soud v Praze přezkoumal napadené rozhodnutí v rozsahu uplatněných žalobních bodů, jimiž je vázán [§ 75 odst. 2 věta první zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“)]. Vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s. ř. s.). Dospěl přitom k závěru, že žaloba není důvodná.

Podle § 237 odst. 1 daňového řádu platí: *„Má-li poplatník pochyby o správnosti sražené nebo vybrané daně, může nejpozději do 60 dnů ode dne, kdy se o výši sražené nebo vybrané daně dozvěděl, požádat plátce daně o vysvětlení. V žádosti uvede důvody svých pochybností.“*

Podle § 237 odst. 3 daňového řádu platí: „*Nesouhlasí-li poplatník s postupem plátce daně, může podat stížnost na postup plátce daně správci daně, který je tomuto plátcovi daně místně příslušný, a to do 30 dnů ode dne, kdy poplatník obdržel od plátce daně vysvětlení. Nesplní-li plátce daně svoji povinnost podle odstavce 2, je poplatník oprávněn podat takovou stížnost správci daně do 60 dnů ode dne, kdy měl plátce daně podat poplatníkovi vysvětlení.*“

Podle § 7a zákona o podpoře platí: „*Předmětem odvodu za elektřinu ze slunečního záření je elektřina vyrobená ze slunečního záření v období od 1. ledna 2011 do 31. prosince 2013 v zařízení uvedeném do provozu v období od 1. ledna 2009 do 31. prosince 2010.*“

Otázkou ústavnosti zákonné úpravy odvodu elektřiny ze slunečního záření se zabýval Ústavní soud ve svém nálezu ze dne 15. 5. 2012, sp. zn. Pl. ÚS 17/11, podle kterého neshledal porušení zákazu retroaktivity a konstatoval, že úprava solárního odvodu je v souladu s ústavním pořádkem; Ústavní soud mj. konstatoval, že „*(...)jakkoli došlo přijetím napadených ustanovení ke snížení podpory poskytované provozovatelům FVE, nejednalo se ze shora uvedených důvodů o zásah, který by ve svém důsledku znamenal porušení ústavně zaručených práv dotčených subjektů, ať již se jedná o právo vlastnické či svobodu podnikání, případně nerespektování základních náležitostí demokratického a právního státu, jak se domnívají navrhovatelé*“. Podle čl. 89 odst. 2 Ústavy vykonatelná rozhodnutí Ústavního soudu jsou závazná pro všechny orgány i osoby. Z výše uvedeného plyne, že Ústavní soud již jednoznačně potvrdil soulad novely a solárního odvodu s ústavním pořádkem a krajský soud je tímto posouzením vázán.

K otázce likvidačního dopadu (rdousícímu efektu) na majetek žalobce soud poukazuje na judikaturu Nejvyššího správního soudu (dále jen „NSS“), resp. na rozhodnutí rozšířeného senátu ze dne 17. 12. 2013, č. j. 1 Afs 76/2013-57, publikovaného pod č. 3000/2014 Sb. NSS: „*Stížnost dle § 237 daňového řádu představuje specifický prostředek obrany poplatníka vůči plátcovi daně při uplatňování srážkové dani. Jedná se o ochranu před nezákonným postupem plátce, o nástroj určený pro „řešení sporu mezi plátcem a poplatníkem“, který slouží zejména k tomu, aby byl postup plátce podroben kontrole státní moci a poplatník byl před případným nezákonným postupem plátce prostřednictvím konečného rozhodnutí správce daně ochráněn. Bylo by absurdní klást na plátce povinnost, nota bene bez jakékoliv psané právní úpravy, aby sám posuzoval likvidační účinky solárního odvodu na poplatníka.*“ Rozšířený senát NSS dále uvedl, že: „*I kdyby se tento institut aplikoval na solární odvod pouze přiměřeně a žádost o vysvětlení adresovaná plátcovi byla jen jakýmsi formálním krokem pro následné uplatnění stížnosti u správce daně, umožňuje § 237 odst. 3 daňového řádu správci daně přezkoumat pouze postup plátce, tj. zda plátce při srážce solárního odvodu postupoval v souladu se zákonem o podpoře. Ten kromě osvobození malých výrobců nepřipouští žádné výjimky, na základě kterých by byl plátce odvodu své zákonné povinnosti zproštěn, jinými slovy neobsahuje žádný zvláštní mechanismus, jenž umožní individuální přístup k výrobcům, což ostatně konstatoval v bodu 89 nálezu sp. zn. Pl. ÚS 17/11 sám Ústavní soud. Bylo by z ústavního hlediska a s ohledem na požadavky dělby moci přinejmenším problematické, aby neexistenci psané právní úpravy nahradila bez dalšího moc soudní.*“

NSS zde došel k závěru, že „*Konkrétní dopady solárního odvodu na výrobce elektrické energie nelze zohlednit ani v řízení o stížnosti na postup plátce daně, ani v soudním řízení, které na ně navazuje. Pokyn Ústavního soudu zohledňovat likvidační účinky solárního odvodu v individuálních případech je za stávající právní úpravy proveditelný jen prostřednictvím institutu prominutí daně dle § 260 daňového řádu v návaznosti na § 259 daňového řádu.*“

Tento závěr byl potvrzen nálezem Ústavního soudu ze dne 13. 1. 2015, sp. zn. II. ÚS 2216/14, ve kterém uvedl, že Nejvyšší správní soud v tomto případě při posuzování nepochybil, a konstatoval, že nebyl narušen princip právní jistoty a předvídatelnosti soudního rozhodování a dále že v řízení o stížnosti na postup plátce daně podle § 237 daňového řádu není „procesní prostor pro zvážení toho, zda tento odvod vůči plátcovi daně nevyvolává tzv. rdousící efekt“.

Institut stížnosti na postup plátce daně za stávající právní úpravy tudíž není nástrojem, který by správci daně umožnil posuzovat věc s přihlédnutím ke konkrétním skutkovým okolnostem a který by v odůvodněných případech poskytl poplatníkovi efektivní ochranu. Institut stížnosti na postup plátce daně je ochranou před nezákonným postupem plátce, kterým se řeší spor mezi plátcem a poplatníkem. Správce daně nemá tedy v této fázi řízení možnost modifikovat v konkrétním případě výši solárního odvodu, v řízení o stížnosti na postup plátce daně není oprávněn posuzovat individuální situaci žalobce jakožto výrobce elektřiny, tedy není oprávněn posuzovat, zda solární odvod vyvolává tzv. rdousící efekt či nikoliv. Již samotný procesní postup, který žalobce v daňovém řízení zvolil, tedy předurčil jeho neúspěšnost a ani toto soudní řízení na tom nemůže ničeho změnit.

Soud na okraj zmiňuje, že žalobce by mohl případně využít institutů dle § 156 a 157 daňového řádu (viz nálezy Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 2216/14, podle kterého může správce daně dle ustanovení daňového řádu na žádost daňového subjektu nebo z moci úřední v individuálních případech povolit posečkání úhrady daně, příp. rozložení na splátky, jsou-li splněny zákonné podmínky).

Ze shora uvedených důvodů dospěl soud k závěru, že žaloby nejsou důvodné, a proto je zamítl podle ustanovení § 78 odst. 7 s. ř. s. Ve věci rozhodoval soud bez jednání, jelikož účastníci s takovým postupem vyslovili souhlas podle ustanovení § 51 odst. 1 s. ř. s.

O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť ve věci neměl úspěch. Žalovanému pak náklady nevznikly. Soud proto rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení : Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Praze dne 1. prosince 2015

Mgr. Jitka Zavřelová, v. r.
předsedkyně senátu

Za správnost:
Božena Kouřimová